

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Cezaevlerinde hasta mahpusların sağlık haklarına erişimi, ulusal ve uluslararası hukuk bağlamında ele alınması gereken önemli bir insan hakları meselesidir. Anayasa, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve Birleşmiş Milletler (BM) Mahpusların Tedavi Edilmesi ve Cezaevi Koşullarına İlişkin Asgari Standart Kuralları (Nelson Mandela Kuralları), mahpusların insanca yaşam koşullarında tutulmalarını ve sağlık hizmetlerine erişimlerinin sağlanmasını güvence altına almaktadır. Bu normlar, mahpusların sadece fiziksel değil, psikolojik ve sosyal sağlıklarının da korunmasını gerektiği gibi vurgulamaktadır.

Ancak ülke cezaevlerinde, özellikle ağır hastalıkları bulunan mahpuslar için sağlık hakkına erişimde ciddi engeller bulunmaktadır. Sincan 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde tutulan 76 yaşındaki ağır hasta mahpus Sabri Yavuz, bu sorunun en somut örneklerinden biridir. Sabri Yavuz'un sağlık durumu, sadece cezaevi koşullarının değil, aynı zamanda tıbbi müdahalelere erişim ve tedavi süreçlerinin ne kadar aksadığının açık bir göstergesidir. Yavuz, Hepatit-B, prostat, apandisit ve safra kesesi gibi birçok ciddi sağlık sorunu yaşamaktadır. Ancak, bu hastalıkların gerektirdiği tıbbi müdahaleler zamanında yapılmamış, tedavi süreçleri sürekli ertelenmiş ve cezaevinde sağlanması gereken sağlık hizmetlerine erişim engellenmiştir.

2024 yılı Ocak ayında hastaneye sevk edilmesi geciktirilmiş, bu da safra kesesinde perforasyon ve enfeksiyona yol açmıştır. Yavuz, bu tıbbi durumu nedeniyle 26 Ocak 2024 tarihinde bir ameliyat geçirmiştir, ancak ne yazık ki, doktorların ve Yavuz'un itirazlarına rağmen, tedavi sonrası cezaevine geri gönderilmiştir. Bu durum hem tıbbi hem de hukuki açıdan sağlık hakkı ihlali teşkil etmektedir. Sabri Yavuz'un sağlık durumu, cezaevinde tutulmaya devam edilmesinin, onun yaşam hakkını tehlikeye attığını ve Anayasa'nın 56. maddesi ile AİHM'in içtihatlarına aykırı bir durum oluşturduğunu ortaya koymaktadır.

İnsan Hakları Derneği (İHD) raporları, ülke cezaevlerinde hasta mahpusların sağlık haklarına erişim konusunda yaşanan ciddi ihlalleri gözler önüne sermektedir. İHD, özellikle ağır hastalıkları bulunan mahpusların sağlık hizmetlerine erişimlerinin engellendiğini, tedavi süreçlerinin sürekli ertelendiğini ve bazı mahpusların yaşamlarını tehdit eden sağlık sorunlarına yeterli tıbbi müdahale yapılmadığını belgelemektedir. Sabri Yavuz'un durumu, bu raporlarda yer alan sorunları somutlaştıran bir örnektir.

AIHM, hasta mahpusların sağlık durumlarının cezaevi koşullarında kötüleşmesinin, insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele yasağının ihlali anlamına geldiğini belirtmiştir. Ayrıca, devletin mahpusların tedaviye erişim hakkını ihlal etmesinin, sadece onların yaşamlarını tehdit etmekle kalmayıp, aynı zamanda devletin sağlık hizmetleri sağlama yükümlülüğünü de ihlal ettiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, Sabri Yavuz'un cezaevinde tutulmaya devam edilmesi hem ulusal hukukun hem de uluslararası sözleşmelerin ihlali anlamına gelmektedir.

Hasta mahpusların tedaviye erişimlerinin engellenmesi, infaz yakma uygulamaları ve sağlık hakları ihlalleri, toplumsal adalet ve insan hakları ağısından ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Bu durum, cezaevlerinde yaşayan hastaların sadece fiziksel değil, psikolojik ve toplumsal olarak da ciddi zararlar görmelerine yol ağmaktadır. Ulusal ve uluslararası düzeyde, hasta mahpusların sağlık haklarının ihlali konusunda daha etkin c z mler üretilmeli, infaz yakma uygulamaları ve tedavi süreçlerinin engellenmesi son bulmalıdır. Sabri Yavuz ve benzeri hasta mahpusların tedavi süreçlerinin kesintisiz ve doğru bir şekilde yürütülmesi, adaletin ve insan haklarının sağlanması için temel bir gerekliliktir.

1. Hasta mahpus Sabri Yavuz'un sağlık durumu göz önünde bulundurulduğunda, cezaevlerinde ağır hastalıkları bulunan mahpusların tıbbi müdahale ve tedaviye erişim süreçlerinde yaşanan aksaklıklar ve gecikmelerin önlenmesi için cezaevi yönetimleri tarafından ne tür acil ve önleyici tedbirler alınmaktadır?
2. Sabri Yavuz gibi ağır hastalıkları bulunan mahpusların tedaviye erişim hakları güvence altına alınmadığında, sağlık hakkının ihlali ile ilgili yapılan denetimler ve sorumluluk belirlemeleri nasıl gerçekleşmektedir?
3. Cezaevinde Sabri Yavuz'un tedavi sürecindeki gecikmeler, safra kesesi perforasyonu gibi komplikasyonlara yol açtı. Bu tür tıbbi ihlallerin önlenmesi amacıyla cezaevlerinde tıbbi bakım ve sağlık hizmetlerine erişim ile ilgili prosedürlerde ne gibi iyileştirmeler yapılmaktadır?
4. Sabri Yavuz'un hastanede tedavi gördükten sonra, doktorların ve mahpusun itirazlarına rağmen geri cezaevine geri gönderilmesi, insan hakları ihlali ve yaşam hakkı ihlali teşkil etmektedir. Bu tür ihlallerin önlenmesi için cezaevlerinde hangi yasal düzenlemeler ve insani müdahaleler yapılmaktadır?
5. AIHM içtihatları ve Nelson Mandela Kuralları çerçevesinde, cezaevlerinde hasta mahpusların sağlık haklarının güvence altına alınması adına, devletin üstlendiği yükümlülüklerin yerine getirilmesi için somut adımlar atılmakta mıdır?
6. Sabri Yavuz'un sağlık durumunun cezaevindeki koşullarda kötüleşmesinin, insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele yasağını ihlal ettiği göz önünde bulundurulduğunda, hasta mahpusların tedavi süreçlerinde yaşanan engellemeler ve ihmallerle ilgili cezai sorumluluk uygulamaları nasıl işlemektedir?
7. Ülke cezaevlerinde hasta mahpusların tedaviye erişimlerinde karşılaşılan engeller ve ihlallerin önlenmesi için ulusal ve uluslararası düzeyde hangi izleme ve denetim mekanizmaları devreye sokulmaktadır?
8. Sabri Yavuz gibi ağır hastalıkları bulunan mahpusların cezaevinde tutulmalarının, yaşam hakkı ve insan hakları ihlali teşkil ettiği durumda, tedavi süreçlerinin kesintisiz devam edebilmesi adına tahliye talepleri nasıl değerlendirilmektedir ve bu süreçte herhangi bir yasal engel söz konusu mudur?